

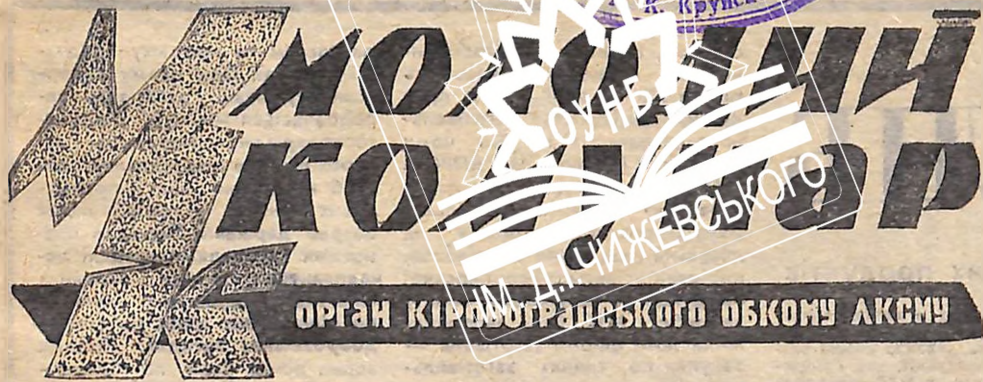
ГОРИТЬ ФАКЕЛ ФЕСТИВАЛЮ

ОДЕСА. Обідня перерва недільного дня на одному з причалів Третього району Одеського торгового порту була заповнена музикою і співами. Концерт для докерів і моряків теплохода «Пархоменко» давав хор ветеранів-портовиків. Він з великим успіхом виконував пісні з репертуару до ювілейних ленінських днів.

Цікава програма підготовлена до 100-річчя з дня народження В. І. Леніна. З нею хор бере участь у республіканському фестивалі народних талантів.

ЧЕРНІВЕЦІ. Таке, зрозуміло, буває не часто: на самодіяльній сцені звучить опера. Тим більш радісним для друзів народного оперного театру Чернівецького Палацу культурних працівників легкої промисловості була прем'єра опери Дмитра Клебанова «Комуніст». Ролі в ній виконували інженер В. Крисюк, лікар Ю. Краснобаєв, учителька С. Кабакова, техник А. Прodelайло, комсорг технікуму В. Сергійчук, викладач технікуму М. Олійник та інші.

Постановка опери здійснена великою групою ентузіастів самодіяльної сцени — співаків, танцюристів, музикантів, декораторів.

ОРГАН КІРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

ІДУТЬ КОМСОМОЛЬСЬКІ КОНФЕРЕНЦІЇ

**КОНКРЕТНО,
ПО-ДІЛОВОМУ**

Комсомольська організація Долинського району за період, що минув з часу попередньої конференції, добилася певних успіхів у виховній роботі з молоддю, вона зміцнила організаційно, виросла політично, і цілком заслужено з трибуни конференції звучали хороші розповіді про позитивний досвід діяльності комсомолу.

У молоді Долинщини є прекрасні традиції, набуті десятиріччями самовідданої боротьби молодих стеловиків за перемогу ідей Комуністичної партії, ідей Володимира Ілліча Леніна. І приємно, що і в доповіді, і у виступах багатьох товаришів підкреслювалася роль саме доброї, славної традиції — традиції працювати чесно, творчо, традиції вчитися самовіддано, традиції боротися в ім'я Батьківщини не шкодуючи своїх сил. Підкреслювалося, що в роботі комітетів комсомолу Долинського району є чимало недоліків. І об'єктивна критика, безперечно, принесе лише користь. Але ніщо, у виховному плані, не зрівняється із силою хорошої традиції, доброго прикладу, що вартий наслідування.

Називалися імена передовиків соціалістичного змагання, імена багатьох юнаків і дівчат, які уславляють себе невтомною працею, справді комсомольським держанням. Імена робітників Долинського цукрового заводу операторника Василя Березюка і крановщика Віктора Бублика, слюсаря Анатолія Кочубея і апаратниці Ніни Владико, кращих молодих залізничників Зіни Запалило, Володимира Гасана, тракториста Миколи Олійника з колгоспу імені Горького і доярки Валентини Саган з артілі «Україна». І якщо з конференції вивести щось приємне, таке, що надовго залишиться в пам'яті, то це, перш за все, розповіді про хороших людей, про хороші діла. Коротше кажучи, хороший приклад.

Всі нині під захоплюючим враженням великої підготовки радянського народу до 100-річчя з дня народження Володимира Ілліча Леніна. Це найголовніша подія в нашій країні, країні Жовтня, і в усьому прогресивному світі. З цією подією пов'язані наші останні трудові подвиги, наші звершення, наша трудова і громадська активність. І коли ми говоримо про значення у виховній комсомольській роботі прикладу вірного служіння партії, народу, Вітчизні, то сьогодні, як і завжди, ми повинні звертатися до прикладу життя діяльності В. І. Леніна. Зараз, коли кожен юнак і дівчина живе іменем Ілліча, приклад його титанічної діяльності, вірності революції, вчить нас бути завжди на передньому краї боротьби за перемогу комуністичних ідеалів.

У доповіді першого секретаря райкому комсомолу В. Бурлаченка значне місце відводиться участі юнаків і дівчат у Всесоюзному Ленінському заліку, наводяться факти про те, як первинні комсомольські організації активно включилися у проведення цього важливого політичного заходу. Це можна сказати, зокрема, про організації середньої школи № 1, колгоспів імені Шевченка, імені Горького, «Україна» та деяких інших. Підкреслювалося, що Ленінський залік, перш за все, сприяв підвищенню виробничої активності комсомольців і молоді. І це виявляється не тільки в тому, що молоді люди краще працюють, дотроково виконують виробничі завдання, вони вивчають економіку, беруть безпосередню участь у вирішенні важливих питань підвищення продуктивності праці, підвищення ефективності виробництва.

Цінним є те, що комсомольці і молодь району відчують себе справжніми господарями на всіх ділянках. Це прекрасно. Це перша умова і активності молоді, і досягнення твердих, незаперечних успіхів. Але поряд з цим учасники заліку мають дбати про ідейне зростання, вивчення теоретичної спадщини В. І. Леніна. Саме на ній, на теоретичній спадщині, нам треба загартовуватись ідейно, вироблювати комуністичний світогляд, високе розуміння свого громадянського обов'язку.

Доповідач правильно підкреслює, що на першому місці у складанні Ленінського заліку стоїть ідейно-політичне зростання юнаків і дівчат. Проте в комсомольських організаціях колгоспів імені 40-річчя Жовтня, імені Калініна, імені Щорса, цукрового заводу, автопідприємства 10035 не акцентували на цьому увагу. Тому й не дивно, що тут для поглибленого вивчення ленінської теоретичної спадщини слабо ще використовують заняття в гуртках комсомольської освіти, не залучають молоді до індивідуальної роботи над першоджерелами.

Завдання ідейного загартування молоді зміни в районі можуть бути вирішені успішно. Як підкреслювалося на конференції, завдяки партійному підходу до добору, розстановки і виховання кадрів значно поліпшився склад секретарів комсомольських організацій. На минулих звітно-виборних зборах ватажками молоді стали 25 членів і кандидатів у члени КПРС. Нині комсомольські організації очолюють юнаки і дівчата, які мають середню, середню спеціальну і вищу освіту, більшість з них набули вже певного життєвого досвіду і в змозі творчо вирішувати всі питання виховної роботи з молоддю.

Тим більше, що райком комсомолу зробив системою навчання комсомольського активу. За рішенням бюро працювала постійно діюча школа, проводилися семінари секретарів комсомольських організацій, навчання пропагандистів і старших вожатих, семінари секретарів учнівських комсомольських організацій.

Конференція конкретно оцінювала роботу районної комсомольської організації, накреслила шляхи дальшого поліпшення діяльності комсомольських комітетів. Чи йшлося про роботу «проектористів», чи відпочинок робітничої та сільської молоді, впровадження нових обрядів, чи патріотичне виховання юнаків і дівчат, — всі питання мали діловий підхід.

У виступах делегатів звучало прагнення кращою і змістовнішою зробити діяльність кожної комсомольської організації, вносились конкретні пропозиції, як це зробити. Це дає впевненість в тому, що в Долинському районі добирається хороший боездатний комсомольський актив, який правильно розуміє покладені на нього завдання і робить все, щоб комсомольці і молодь підготували якнайкраще зустріч наступному Ленінському ювілею.

В роботі XXIII-ї Долинської районної комсомольської конференції взяли участь та виступили перший секретар райкому КП України П. Л. Гідулянов, член бюро обкому ЛКСМУ, редактор обласної газети «Молодий комуніст» В. О. Погрібний.

На організаційному пленумі райкому ЛКСМУ першим секретарем райкому було обрано В. Бурлаченка, другим секретарем і начальником штабу «Комсомольського прожектора» Т. Слоненко.

Світловодськ — місто молоде, але про нього знає вся країна. Стату таку місто на Дніпрі завоювало багатьма підприємствами і, зокрема, продукцією заводу залізобетонних конструкцій і виробів.

Тож якщо підняв руку бригадир такелажників Андрій ЛІМОНЧЕНКО (фото вгорі) — так і знай: ще одна конструкція виходить із цеху відвантаження. І так за місяць з тисяч тонн різних залізобетонних виробів проходить через його руки при плані 3,5 тисяч. На фото внизу — крановщики мостового крана Ніна КОВАЛЬ і Анатолій ПАТИНКО.

Фото В. КОВПАКА.

**УСПІХ ПЕРЕМІННИЙ,
АЛЕ...**

Змагання між комсомольсько-молодіжними бригадами ливарного цеху сірого чавуну заводу «Червона зірка» Василя Заревнюка і Віталія Сичука, присвячене 100-річчю з дня народження В. І. Леніна, йшло з перемінним успіхом, хоч частіше переможцями були хлопці Заревнюка.

А нещодавно перемога завітала до Віталія. Ного бригада виконала план минулого місяця на 174 проценти. Тут серед кращих посланців комсомолу Микола Сівак, Григорій Пахаренко, Микола Синько, Валерій Сичук, Микола Дятел. Вони виконують денні виробничі завдання на 180 — 190 процентів.

Є. ПАНОВ,
кореспондент радіо заводу «Червона зірка».

В РАХУНОК ЮВІЛЕЙНОГО

Товаришки колгоспу імені Чапаєва Новомиргородського району виконали річну програму по виробництву молока і тепер працюють в рахунок ювілейного, 1970 року. Серед тих, хто йде попереду, доярка-комсомолка Л. Діденко. Не відстають від неї і доярки К. Падурець, Л. Савченко, Т. Попова, Н. Кравець. Підвищені соціалістичні зобов'язання, які брали доярки на честь Ленінського ювілею, вони виконують успішно.

На організаційних пленумах

ДОБРОВЕЛІЧКІВКА. На організаційному пленумі, що відбувся після районної конференції, першим секретарем райкому комсомолу обрано Михайла Красковського, другим секретарем і начальником штабу «КП» — Раїсу Горленко. В роботі конференції взяли участь другий секретар райкому КП України Г. П. Гончар, секретар РК КП України М. П. Бабенко, перший секретар обкому ЛКСМУ М. Д. Сиротюк.

НОВОАРХАНГЕЛЬСЬК. В роботі районної комсомольської конференції взяли участь перший секретар Новоархангельського райкому партії В. П. Пустовий, секретар райкому партії В. П. Білоус, член бюро обкому ЛКСМУ В. А. Жученко. На організаційному пленумі першим секретарем Новоархангельського райкому комсомолу обрано Анатолія Пономарчука, другим секретарем і начальником штабу «Комсомольського прожектора» Володимира Вихрестюка.

ЗНАМ'ЯНКА. Тут відбулася районна комсомольська конференція. На першому організаційному пленумі новообраного міського комсомолу першим секретарем міському комсомолу обрано Анатолія Рагуліна, другим секретарем і начальником штабу «Комсомольського прожектора» обрано Катерину Гуйван. В роботі конференції взяли участь другий секретар Знамянського міського партії В. А. Івлєв, секретар міському А. М. Герман, секретар обкому ЛКСМУ С. П. Кулагіна.

ОНУФРІВКА. Першим секретарем Онуфривського райкому комсомолу комсомольці обрали Володимира Андреева, другим секретарем — Анатолія Санигу.

В роботі районної конференції взяли участь перший секретар райкому партії В. Д. Іванов, секретар райкому В. І. Ткачук, член бюро обкому комсомолу М. О. Сухомлян.

• Клуб економічних знань „Господар“

ЯК МІРЯТИ ХЛІБ

В. І. Ленін про державні заготівлі сільськогосподарських продуктів

В геніальному ленінському плані побудови соціалізму і комунізму важливе місце посідає завдання соціалістичної перебудови сільського господарства. Здійснення цього завдання передбачає вирішення ряду найважливіших соціальних, політичних та економічних проблем. Одна з них — створення нової системи заготівель сільськогосподарських продуктів.

Вже на початку будівництва соціалістичної економіки В. І. Ленін підкреслював, що ніяка соціалістична держава неможлива як держава робітничо-селянської влади, якщо вона не зуміє спільними зусиллями робітників та селян зібрати такий продовольчий фонд, щоб забезпечити потреби робітників, зайнятих в промисловості.

В. І. Ленін говорив, що основне призначення заготівель полягає в тому, щоб створити державні централізовані ресурси для безперерйного постачання населення продуктами харчування, а легку та харчову промисловість — сировиною. В той же час державні заготівлі є важливим засобом стимулювання сільськогосподарського виробництва та посилення матеріальної зацікавленості трудівників села. Таким чином, у системі державних заготівель взаємно переплітаються інтереси всього суспільства, робітничого класу та селянства.

Комуністична партія, керуючись ленінськими вказівками, протягом всього періоду розвитку нашої держави постійно приділяла особливу увагу щодо організації державних заготівель, розглядала їх як одну з важливих сторін економічного зв'язку між промисловістю і сільським господарством, містом і селом, яка спрямована на зміцнення союзу робітничого класу та селянства.

Володимир Ілліч підкреслював, що в умовах соціалізму конкретні форми державних заготівель не можуть бути раз і назавжди сталими. На різних етапах соціалістичного будівництва вони змінюються у відповідності з розвитком продуктивних сил і вдосконаленням, соціалістичних суспільних відносин. Практика комуністичного будівництва в нашій країні та соціалістичного будівництва в інших країнах повністю підтвердила ці положення.

Першою формою заготівель сільськогосподарських продуктів в нашій країні була ПРОДОВОЛЬЧАКА. Вона була введена в роки громадянської війни та іноземної інтервенції. Суть цієї форми полягала в тому, що селяни повинні були здавати державі всі лишки сільськогосподарських продуктів, а іноді і частину необхідних для них. Це була надзвичайна міра, але в тих

конкретних історичних умовах тільки продрозкладка давала єдину можливість забезпечити продовольчий фонд для постачання армії і населення міст.

Після закінчення громадянської війни в обстановці переходу до мирного будівництва продрозкладка стала гальмом зростання продуктивних сил. Нові історичні та політичні завдання викликали необхідність економічно зацікавити селян у швидкому піднесенні сільськогосподарського виробництва. Але продрозкладка вже не могла забезпечити виконання цього завдання. Тому В. І. Ленін у доповіді на X з'їзді партії навесні 1921 року обгрунтував необхідність переходу від продрозкладки до продподатку. Введення продподатку ознаменувало вступ нашої країни в новий період свого розвитку — перехід від воєнного комунізму до нової економічної політики. Після сплати продподатку селяни могли вільно продавати свої лишки по цінах, що склалися на ринку. Це розв'язувало господарську ініціативу селян, підвищувало їх матеріальну зацікавленість у продуктивності праці. На Кіровоградщині, наприклад, лише за один рік — з березня 1921 року по березень 1922 року — продуктивність праці в сільському господарстві зростає на 18 процентів. У 1922 році продовольчий податок в нашому повіті був виконаний на 111 процентів.

Керуючись вченням В. І. Леніна про те, що природа селянська потребує товарно-грошових форм зв'язку з промисловістю, Радянська держава в 1924 році замість продподатку ввела грошовий податок.

Здійснення політики соціалістичної індустріалізації значно підвищило потреби в сільськогосподарських продуктах. Роздрібнені ж риночні закупки не в змозі були задовольнити ці потреби. В нових історичних умовах виникла необхідність посилення планового впливу держави на розвиток сільського господарства та його товарності. Виходячи з цього, в 1928—1929 роках в нашій країні була запроваджена нова, більш прогресивна форма заготівель — контракція.

Перемога когоспного ладу в нашій країні принципово змінила форму сільськогосподарського виробництва, викликала необхідність запровадження нових форм заготівель. В 1932—1933 роках Радянська держава замість контракції вводить як основну форму заготівель сільськогосподарських продуктів **ОБОВ'ЯЗКОВІ ПОСТАВКИ** (за винятком технічних культур, за якими зберігалась система контракції). Обов'язкові поставки гарантували тверде забезпечення держави необхідними запасами сільськогосподарської продукції, а колгоспи дістали змогу забезпечити відносну стійкість своєї економіки.

В цей же період в країні вводиться НАТУРАЛЬНА ОПЛАТА за роботу МТС. Вона являла собою частину валової продукції, яка створювалася колгоспами і МТС і відшкодовувала витрати держави на утримання МТС.

В міру зміцнення колгоспної економіки, зростання урожайності сільськогосподарських культур та підвищення продуктивності тваринництва, в колгоспах з'являються лишки сільськогосподарських продуктів, які реалізувались державі по підвищених закупочних цінах. Так виникла і почала розвиватись нова форма заготівель — **державні закупки сільськогосподарських продуктів**.

Таким чином, вже в п'ятдесятих роках, внаслідок розвитку форм заготівель, в нашій країні склалась складна багатоступінчата система заготівель, яка включала чотири, по суті, різних форм заготівель:

- а) обов'язкові державні поставки основних сільськогосподарських продуктів;
- б) натуральна оплата за роботу МТС;
- в) контракція по найважливіших технічних культурах;
- г) державні закупки сільськогосподарських продуктів по підвищених цінах.

В свій час ця різноманітна система заготівель відповідала рівню продуктивних сил країни та сприяла збільшенню сільськогосподарського виробництва.

Так, наприклад, на Кіровоградщині валова продукція сільського господарства лише за роки другої п'ятирічки збільшилась майже в 2,5 рази.

Але з розвитком продуктивних сил сільського господарства вказана система заготівель почала показувати свої негативні

сторони, а саме: багатоступінчатість, складність, наявність різних цін на одні і ті ж продукти, громіздкість заготівельного апарату і т. ін. Ось чому червневий Пленум ЦК КПРС в 1958 році, виходячи з нових умов, що склалися в сільському господарстві, визнав за доцільне відмінити обов'язкові поставки сільськогосподарської продукції та натуральну оплату за роботу МТС. Була запроваджена нова форма заготівель — **закупки по єдиних заготівельних цінах**.

Перехід до цієї форми забезпечував можливість розширення товарно-грошових відносин, в яких виховувався в більшій мірі ленінський принцип матеріальної зацікавленості.

Разом з тим система заготівель, що була введена в 1958 році, мала цілий ряд негативних моментів, що в цілому знижували стимулюючу роль державних заготівель.

Плани закупки встановлювались колгоспам і радгоспам лише на один рік і часто змінювались. Колгоспам пропонувались економічно необгрунтовані рішення по продажу державі додаткової кількості продуктів, розмір яких нерідко перевищував планові завдання. Закупочні ціни в багатьох випадках були значно нижчі від колгоспних затрат виробництва, внаслідок чого колгоспи несли збитки. Особливо це стосувалося тваринництва. Колгоспи Кіровоградської області, наприклад, за період з 1962 по 1964 рік від реалізації державі продукції тваринництва мали збитки на загальну суму 64,6 мільйона карбованців.

Новий етап в розвитку системи державних заготівель розпочався після березневого (1965) Пленуму ЦК КПРС. Пленум на основі узагальнення багаторічного досвіду, глибокого аналізу недоліків, що склалися в системі заготівель, вніс ряд нових принципових положень в організацію системи заготівель.

У відповідності з рішеннями березневого Пленуму ЦК КПРС в країні запроваджені тверді і стабільні плани заготівель, які поєднуються з гнучкою системою матеріального заохочення. Встановлений Пленумом твердий план заготівель на п'ять років являє собою загальнонародне замовлення колгоспам та

радгоспам по продажу продукції державі. При цьому в державному плані заготівель передбачається мінімум сільськогосподарських продуктів, які необхідні для задоволення потреб населення міст і промислових центрів, а також інших потреб держави. Поряд з плановими заготівелями введені понадпланові закупки основних сільськогосподарських культур по підвищених цінах на сувородобровільних засадах. Продаж зерна понад план по підвищених цінах забезпечує стабільність зростання колгоспних прибутків, зміцнення економіки колгоспів.

В період, що пройшов після березневого Пленуму, колгоспи та радгоспи нашої країни домоглися нових значних успіхів в піднесенні сільськогосподарського виробництва.

У Кіровоградській області за період з 1965 по 1969 рік урожайність зернових збільшилась з 16,6 центнера до 29,3 центнера з гектара.

Новий порядок заготівель, що діє зараз, має в своїй основі ленінський принцип поєднання поточного та перспективного планування. Він відбиває також ленінський принцип демократичного централізму, що передбачає органічне поєднання централізованого загальнодержавного планування з максимальною ініціативою трудящих у виконанні господарських завдань.

Таким чином, прийняті Комуністичною партією та Радянським урядом заходи по дальшому піднесенню сільськогосподарського виробництва, підвищення матеріального добробуту селянських мас є практичним втіленням в життя ленінського кооперативного плану, який передбачає постійне зростання продуктивних сил соціалістичного сільського господарства та неухильне підвищення матеріального та культурного рівня життя трудівників села.

Т. КОЛІСНИЧЕНКО,
студентка Кіровоградського педінституту.

Кілька місяців тому прийшла на «Червону зірку» Оля Коврига, а в цеху вважають її кращою свердловальницею. Нещодавно у дітях сталася знаменна подія: в комітеті заводу їй вручили кумачеву книжечку з сідлом Ілліча.

Фото А. ФАЛЬКОВСЬКОГО.

НА ШКІЛЬНІЙ ОРБИТІ

ПРО КАРТОПЛЮ, ЛЮБОВ І... СТО АГРОНОМІВ

Обійдуся без ліричного вступу. Бо говоритиму про справу буденні і, як на мій погляд, досить серйозні справи. Почну з фактів. У народі кажуть: картопля — другий хліб. Але ж як він вирощується? Врожайність на Вінницькій досягає 800 центнерів з гектара. А в нас, у колгоспі імені Карла Маркса, збирають по 63 центнери. Рекорд! З нашої партії возили пшеницю, обмінювали її на картоплю: пуд за пуд! А в Хмельському лісі саме йшла розвідка ділянок під дуб. Грунт — подзупка. От на цьому ґрунті аматори другого хліба і розпочали садити картоплю. 15 пільдер посадили, а лібрали — 230. В 10 разів більше. З одного гектара виходить по 336 центнерів гожих плодів. Це — хоч і не 800, але ж і не 83. Тут навчально-виробнича бригада Хмельської середньої

школи № 1 і зважила ліньку своїм міркуванням. Порозумівшись із головним агрономом колгоспу т. Сілічом, посадили на площі 2,5 гектара картоплю «Рання польська». Запровадили надглибокий засіб. Картоплю яровізували. Посадили під двоюрисний плуг з поглиблювачем глибиною 15—18 сантиметрів, на відстані 30—35 сантиметрів від плуга. Зрушаний ґрунт ушляклили, зашлейфували. Це була одна з найкращих посадок картоплі у Хмельському.

В Занці картоплю саджають ще раніше, коли з меж сніг починає сходити. Відома нам також картопля, що зростає в ґрунті, а весною проявляється найкраще. Так склалася наша агротехніка цієї далеко не вибагливої культури. Велі її елементи було схилено до основної ланки —

утримання ґрунту в розпушеному стані. Наш ґрунт — сушпий чорнозем. На глибині 15—25 сантиметрів він при бездоглядності цементується, затискує бульболоди. В свій час це було основним запереченням проти глибокого рихлення. А ось пам'яті рихлення знадобилося. П'ять разів обробляли куші. Окремі місця штиривали до підшочного рихлення. Бур'янам не дали ні росту, ні розвитку. І ось настав час збору врожаю. 232 центнери з гектара. Це вже врожай! А на колгоспному лану на площі 10 гектарів — лише по 91 центнеру. Як бачимо, різниця в цифрах не потребує коментарів.

На нашому картопляніччю сьогодні росте люцерна на насіння і на сіно. Зернята зібрано по 9 центнерів з гектара. Сіно збираємося також косити косяком раціональніше: роторною сінокосилкою. Зелених масу скиртуємо на весу для дітян корів. (Адже ми любимо молоко, масло...) А робимо все це ось як. Кладемо шар соломки 30—40 сантиметрів, на ньому натрусом до 5 сантиметрів — зелену масу. Потім знаємо солома. Вігнутемо. І так — аж до завершення скирти.

Виробнича бригада школи першого в області провела спробу зробити буфін хмельської лісоосути продуктивні, щоб залобити нерівномірному

накопиченню сігу. Зараз цей захід ввійшов у агротехніку високих врожаїв. Ми не претендуємо на авторство цього нововведення. Ще академік Докучаєв рекомендував розширяти ті лісоосути, які насліджені на околиці села Велика Виска. Ми — лише виконавці приписів агрономічної науки.

Даруйте, що я так детально зую свої думки. Справа в тому, що якраз оця деталізація практично робить уся спостережливім, думачим шанувальником природи, прищеплює любов до праці не просто фізичної, а до науковоосмисленої. Із наших учнівських радів виийшло більше сорока агрономів, біля ста інженерів та механізаторів сільського господарства, сотні шоферів, зоотехніків, ветеринарів і т. д.

Кожна виробнича бригада може чимось похвалитися перед своїми батьками. Гадаю, що зараз осього того, що склалося в педагогічній енциклопедії про колектив, замало. Для нас органічно і значно розуміти, що соціалізм — перша фаза комунізму. Для нас не вадило б розуміти також, що колектив — перша фаза комуні. Без такого розуміння нам зараз аж ніяк не обійтись. З цього погляду якраз і треба цинити шкільні навчально-виробничі бригади, не гасити їх, а уважно підтримувати. Пора вже говорити про ви-

робничі бригади перших — четвертих, п'ятих — сьомих класів. Восьмикласників доцільно вестити в склад бригад дев'ятих — десятих класів. Орбітні завдання мають бути квітники, п'янички, сади, лісоосути, птахівництво тощо. Старшим — дліборобство, тваринництво, механізація.

Школа, дуже шкода, що навіть в нашому районі (та й колгоспі) знаходяться люди, які шкільну навчально-виробничу бригаду називають «наймапою силою колгоспу». Виходять, батьки — наймачі, а діти — наймити. Справжній парадокс! Немотивоване протиставлення школи колгоспу і — навпаки. Ці товариші і за дослідницьку роботу обгородженої ділянки розміром 20—25 метрів, де є два рядки картоплі, бурячків, капуста, редиски... Можливо, це й пригитанше для учнів молодших класів, але аж ніяк не може задовольнити старшокласників.

Ми за виробничі досліди від початку і до кінця, за дослідні, які виконуються по тілких руках, а й технікою нових конструкцій. Нами змонтовано рихильник озимой пшениці, штиривік для зопування картоплі. Ми не хочемо нелюбовати все те, що лежить на рівні важливої таблиці мислення.

Рік тому наша школа посадила дубовий гай палисом «Ленін» — 100». Минуть літ, а цей зелений пам'ятник життєві й життємі. Ми підготували й носіями на площі 10 гектарів пшеницю сорту «Аврора». Також на честь столітнього ювілею вождя.

...Отакі мої думки з приводу роботи шкільної навчально-виробничої бригади. Можливо, в чомусь я помиляюсь, деякі питання потребують серйозного обговорення, суперечки... То за чим же зупинити?

П. ТАЩОРЕНКО,
керівник навчально-виробничої бригади Хмельської середньої школи № 1 Маловисіпського району.

ВІД РЕДАКЦІЇ: в статті П. Тащоренка сиривді порушено цілий ряд важливих питань з приводу роботи шкільних навчально-виробничих бригад. Отож, запрошуємо вчителів, учнів, спеціалістів сільського господарства взяти участь у цій розмові за нашим закликом круглим редакційним столом. Свої думки (лекції) надішліть на кілька рядків заготовленої адреси: м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36, редакція газети «Молодий комунар».

ХТО НАСЕЛЯЄ СРСР

ДО П'ЯТОГО ВСЕСОЮЗНОГО ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ 1970 РОКУ

15 січня 1970 року о 8 годині ранку близько двох тисяч обліковців почнуть проводити перепис населення в нашій області.

Протягом 8 днів (з 15 по 22 січня включно) обліковці обійдуть всі міські та сільські населені пункти.

Кожен мешканець має бути записаний в тому місті або селі, де він був на критичну дату, тобто на 12 годину ночі з 14 на 15 січня незалежно від того, живе він там постійно чи тимчасово.

Наступний перепис відрізняється від усіх попередніх більш широкою програмою, він вклучає питання як демографічного, так і соціально-економічного характеру.

Як бачимо, наближається велика складна робота. Провести її успішно, в строк і високоякісно — наше невідкладне завдання. Успіх цієї справи у великій мірі залежить від рівня підготовки до неї.

Зараз в містах та селах області вже підбрано та затверджено необхідну кількість переписного персоналу. У цій важливій справі візьмуть участь понад 4 тисячі трудящих, з них більше 300 студентів вищих і середніх учбових закладів.

Працюватимуть 68 переписних відділів, понад 400 інструкторських дільниць та близько 2000 лінійних дільниць. Крім того, створені також дільниці при лікарнях, родильних будинках, готелях, на вокзалах і т. п.

До початку перепису населення залишиться вже менше двох місяців. Органи статистики покладають надію і на вашу допомогу, наші молоді друзі.

М. АРБЕТБІЛІ,
старший економіст відділу перепису населення обл. статуправління.

МАГІСТРАЛЬ ЖИТТЯ

Срібляться на сонці металеві опори. Дошки нової магістралі — близько 25 кілометрів. Незабаром Кременчуцький завод ливня і штамповок одержить із Світловодська дешевий дніпровський струм. Напруга нової лінії — 154 кіловольт.

ПРОТИ ОЖЕЛЕДІ — СТРУМ

Ви, певне, помічали, як взимку високовольтні лінії обгортаються тугим шаром ожеледі. Це часто стоїть на перешкоді безперервної подачі електроенергії.

Швидко і вправно проводить монтаж роз'єднувача та спеціальної апаратури молодіжний колектив енергетиків, який очолює майстер Федір Якович Прокоф'єв.

При задачі в експлуатацію цього об'єкта досить буде натиснути на кнопку, як

на всій високовольтній лінії шар ожеледі... розплавиться.

М. АНДРЕЄВ,
начальник електроцеху Кременчуцької гідроелектростанції.

ПОБАЧЕННЯ З ПОЕЗІЄЮ

Напередодні Ленінського ювілею кіровоградські письменники часто виступають із своїми творами перед робітниками, учнями, студентами.

Позавчора в міське профтехучилище № 6 завітали місцеві молоді поети Валерій Юр'єв та Валерій Гончаренко.

Літератори поділились своїми творчими планами і прочитали нові поезії. Півтори години в актовому залі училища лунали вірші про Батьківщину, про Леніна та ліричні поезії.

На зустрічі були присутні 250 учнів.

ЗАХИСТ ФОРМУЛЯРА

Своєрідний захист читачького формуляра з поезії відбувся в обласній дитячій бібліотеці імені А. Гайдара. Про улюблених поетів, про їх життєвий творчий шлях розповіла десятикласниця середньої школи № 11 Наташа Харленко.

Потім вона прочитала власні вірші. Оponentами Н. Харленко були шестикласники Володя Воїцєв, восьмикласниця Наташа Герасименко і Таяя Бабич та інші.

Їхні виступи набули форму цікавого і принципового диспуту про письменників, про їхні твори.

КОЛИ, подзвонивши по телефону, я назвався і попросив аудієнції, академія сказав:

— Ви мене порадували. — Вибачте, — якійсь чином сказав я, — а чим саме? — Уважте, я боюсь шукати, чим би мені зайнятися. Ну, а тепер я при ділі.

Не оцінити гумор було неможливо: хто не знає, як зайняти людей, яких шанобливо називають вченими. Тим більше академіки. Тим більше Валерій Іванович Попков — керівник Лабораторії Високих Напруг Науково-дослідного енергетичного інституту ім. Г. М. Кржижановського, заступник голови Всесоюзного товариства «Знання», редактор журналу «Вісник АН СРСР. Енергетика і транспорт», президент Національного комітету Міжнародної електротехнічної комісії і т. д., і т. д. ...

Не можна було не оцінити і любов'язності академіка. Оскільки він тут же назвав день і прийняв мене в точнісінько визначений час. 62-річний сучорлявий чоловік зібрав по гвинтових сходах до дверей свого кабінету. І коли я, зізнався, що з ним важко уявляється, на ходу кинув: «Східи уже винесли. 21 рік по них бігаю».

З ним зразу почувавши себе су своїм тарітці». Він органічно простий, енергійний, дотепний і доброзичливий.

Тема для розмови спочатку його явно розчарувала:

— Як народжується молодий учений? Прощачте, Вам здається, не до мене. Викладацької роботи я не веду, із студентами справи не маю. Крім сина і дочка. Але наскільки вони типові не знаю. Маю тільки досвід своєї лабораторії, — це його манера говорити: напокирство, чітко, з гумором. — Врешті, якщо прийшли — давайте ваші запитання.

Академік слухав, не перебиваючи. Потім сказав:

— Ну що ж, спробуємо побачити світ власними очима. Звичайно, буду абсолютно суб'єктивним, оскільки не спеціаліст в даній проблемі. Спочатку давайте розберемося, що таке молодий вчений? Кандидат наук? Так ось... Я консерватор і проти поспішної вилічки кандидатів. Я вважаю, що той, хто претендує на ступінь співробітника, повинен мати серйозну роботу і володіти темою. Саме володіти. А це значить, не просто начитатися, не докопатися до суті справи, чітко уявити собі, що уже відомо у проблемі, а що і чому — невідомо. Знати всі труднощі і бачити перспективи. Зізнаюсь, що в моїй лабораторії важкий шлях до першого вченого ступеня, набагато важчий, ніж в деяких інших місцях, де молоді люди зразу оволодівають мистецтвом прибирання каблучки, не вмюючи приймати відповідь.

— АЛЕ, НАСІЛЬКИ Я ЗНАЮ. ДО ВАС ВСЕ-ТАКИ ІДУТЬ ЛЮДИ. ЧОМУ?

— Мабуть, тому, що вони хочуть займатися наукою. До речі, молоді люди, яким я в 30 років стави доктором, я не раджу поступати в Енергетичний інститут. Енергетика — традиційна галузь на підйомі від багатьох інших, які виникли недавно і постійно виникають. Там, дійсно, що не вміють — нове. У нас для того, щоб стати доктором, потрібно створити справді фундаментальну працю.

— А ЯКБИ УЗАГАЛЬНИТИ, ЯКІ ВСЕ-ТАКИ УМОВИ ВИ ВВАЖАЄТЕ ОПТИМАЛЬНИМИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ СПРАВЖЬОГО ВЧЕНОГО?

— Перш за все — колективізм. Я говорю всім співробітникам, які приходять до нас, що вважаю лабораторію єдиним організмом, життєздатність і розвиток якого — вище всього. Що кожна із трьох груп і люди в них працюють для здійснення генеральних ідей лабораторії. Що це таке? Ваш колективний слуга Попков ніс, наприклад, в радянській і зарубіжній пресі, що сучасній ліній передачі енергії ідуть в тунелі, вичерпують себе. Я гадаю, що між 1955—1959 роками буде прокладена остання економічно вигідна лінія електропередачі нового класу надвисокої напруги. А далі? Одні пропонують використовувати явища надпротонності, інші — хвилеводи. А нам, здається, що краще всього розташувати дроти в середовищі газу під великим тиском в трубах, що дасть можливість підвищити напругу до більших меж. Це — одна з наших генеральних ідей, над якою працює група співробітників.

Є й інші бік колективізму. На потенціального доктора працює вся лабораторія. Але не можна думати, що він тільки вершки збирає. Просто на одному з етапів досліджень вчений повинен піднятися до рівня загальнішого багатьох робіт, використати матеріали інших співробітників. І я не пам'ятаю, щоб коли-небудь вляканий претензією з цього приводу. У нас ніхто не вважав тему, над якою працює, своєю особистою власністю.

Молода людина вносить свої дослідження в загальну колективну, яку користується черговий дисертант, і знає, що рано чи пізно настане його черга взяти накопичене колективом.

В той же час у нас існує залізне правило — якомога рідше втручатись в справи молодих співробітників. Пам'ятаю, будучи маленьким, мій син явсь сказав: «Тату, я сам застібну гузника». Ось коли молода людина сама навчиться «застібувати гузника», його уже можна вважати без двох хвилин ученим. Мені, наприклад, байдуже, як він працює — в бібліотеці, ночами, хоч би і в ранній. Мені важливо, щоб була піддача. Я вважаю, хороши співробітником того, хто, пам'ятаючи про щорічний формальний план групи, не забуває ніколи про існування генеральної ідеї, здійснення якої розраховано на роки.

— АЛЕ, Я ДУМАЮ, КОЛЕКТИВІЗМ І САМОСТІЙНІСТЬ В ДОСЛІДЖЕННЯХ — НЕ ЄДИНА УМОВА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ВЧЕНОГО?

— Ну, звичайно. Оскільки це в достатній мірі банально, я не говорю нічого про такі речі, як постійна допо-

І РАДИ МОЛОДИХ ВЧЕНИХ. ШО ВИ МОЖЕТЕ СКАЗАТИ ПРО ІХ ДІЯЛЬНІСТЬ?

— Вченому необхідно зустрічатись з колегами з інших галузей, навіть несуміжних, хоча таких практично зараз немає. Іноді при випадковій розмові він довідується, що у співбесідника є побічний «вхід» в дослідження, який для вас є по-жодатливою знахідкою. Я, наприклад, читав, що електричний поля діють на відстані. Мені було б цікаво поговорити із знайомим біологом на цю тему. Думаю, йому теж. Під час таких зустрічей часто міняється напрямком мислення. Ви починаєте думати в повільній комбінації фактів.

— І ОСТАННЄ ЗАПИТАННЯ. ЧИ НЕ МОГЛИ Б ВИ ПО-ФАНАТІЗУВАТИ НА ТЕМУ: ЯК ЗМІНИТИ ВЧЕННИЙ, ЙОГО МЕТОДИ, ЙОГО НАУКОВЕ СПОРЯДЖЕННЯ, НУ, СКАЖІМО, В 2000 РОЦІ? ВРІШІТЬ, ЯКШО ВИ ВВАЖАЄТЕ ЗАПИТАННЯ НЕСЕРЬОЗНИМИ...

— Не вважаю. Тенденція очевидна — машинізація досліджень і експериментів. Самообучаючі розумні машини замінять спочатку «хлопчиків і дівчаток», як ми на-

Кредо становлення

АКАДЕМІК ВАЛЕРІЙ ПОПКОВ
ПРО ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ
МОЛОДОГО ВЧЕНОГО

мога старших молодшим, про справедливу критику, наукову чесність, громадську зрілість і т. д. Коротше. Умови, які існують у нашій лабораторії, — саме те, про що ви мене запитуете. Це моя думка.

— А ЯКБИ ВАМ УЯВЛЯЄТЬСЯ ІДЕАЛЬНИЙ СПІВРОБІТНИК — НОВАЧОК В ЛАБОРАТОРІЇ? ЙОГО ОСВІТА, ДОСВІД, ВІК?

— Наша робота — на межі фізики і техніки. Коли мене просять сформулювати наукове кредо лабораторії, я говорю так: «Дослідження електрофізичних процесів у сильних електричних полях з метою вирішення практичних завдань радянської енергетики». Ми з'ясуємо електрофізику до рівня, який дає можливість конкретні інженерні розрахунки. Ідеальний співробітник уявляється мені здібним і трудолюбивим людиною, яка має добру теоретичну та інженерну підготовку. А так, підготовку, як мені здається, можна одержати років у тридцять. Чесно кажучи, перевагу віддаю людині з добрим виробничим досвідом, ніж талановитому аспіранту, яка тільки що закінчила вуз. Робота на виробництві прищеплює людині до самостійності, виховує почуття відповідальності за свої дії, дисципліну, вміння вирішувати непередбачені завдання. Я добре знаю, про що говорю, тому що сам прийшов у науку з виробництва. До тридцяти дев'яти років, коли я захистив кандидатську дисертацію (через рік вона була визнана докторською — А. А.), я вже був людиною, яка вміла думати і суверено ставитись до самої себе.

— ЗАРАЗ БАГАТО ПРИШУТЬ І ГОВОРЯТЬ ПРО РІЗЬКО ЗБІЛЬШЕННЯ ПОТІК ІНФОРМАЦІЇ, ПРО НЕОБХІДНІСТЬ БІЛЬШ РАЙНОЇ НАУКОВОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ. ЯК ВИ СТАВИТЕСЬ ДО ЦЬОХ ПРОБЛЕМ, ЯКШО ВОНИ ІСНУЮТЬ, ЗВІЧАЙНО?

— Ставляюсь спокійно. Переважає людина, яка походить з нормальною класичною освітою. Яка володіє математичним апаратом, знає фізику і пройшла курс теоретичної і практичної електротехніки. Справа в тому, що, поки молода людина буде спеціалізуватись, сама галузь піде вперед — з'являться саме якуючи пресловуті потоки інформації. В той же час енергетика, який добре знає теоретичні основи, зможе легко розібратись в будь-яких нових завданнях.

— В МОСКВІ І БАГАТЬОХ ІНШИХ МІСТАХ СТВОРЕНІ ОСТАННІМ ЧАСОМ КЛУБИ

завідає молодих людей, які приходять до нас, як правило, із шкільної партії і займаються записом показань приладів. Потім може наступити черга молодших і старших наукових співробітників. Залишитися «чужим» в центрі, який здійснює програму і... техніки, які обслуговуватимуть механізми. А оскільки такі машини навіряд чи будуть пабагато дешевшими, ніж зараз, то їх буде економічно невигідно експлуатувати в кожній групі, навіть в кожній лабораторії. Вони стануть працювати на свій інститут зразу. Таким чином старатимуться межі між лабораторіями. Але це не просто адміністративна одиниця. Це в старому розумінні слова — школа, тобто колектив людей різних рівнів, які розподіляють обов'язки і об'єднані загальною ідеєю або ідеями... Керівник мимовільно впливає на психіку працюючих з ним людей. Дав їм ідеї, напрямки, досвід. Але цього кажу, чи я не уявляю, яка ж буде лабораторія, яка школа, коли залишаться тільки мозкові центри у вигляді двох докторів, академіка Попкова, наприклад, і техніки? Пропадають деякі проблеми для росту людей. І я не розумію, звідки візьметься новий Попков, якщо старий піде на пенсію розвинути любими твірці. Можливо, вчити буде сама машина? Можливо. Але я впевнений, що вона повністю не замінить стосунки із живими людьми. Зверніть увагу: лекція, прочитана в аудиторії, засвоєється набагато краще, ніж та, що читається по телебаченню або, тим більше, по радіо. Не знаю, що говорити про це психолог, але це факт.

Взагалі, я можу передбачити, що при всьому розвитку техніки залишаться розумна різновид між науковою працею живою і машинною. Інакше пропаде головне — школа. А до того ж ніяке відкриття не можна точно запрограмувати. Дослідження стає серйозним саме тоді, коли в ньому з'являються елементи невизначеності.

— Нічого не записав, — сказав Валерій Іванович. — Це значить — буду працювати.

Я подумав: ось ще одна фактор, який формує справжнього вченого. Робота.

Анатолій АРХИПЕНКО,
кореспондент АПН.

УМІТТЯ схоже на вранішній думи, яснійші кагатами, а улюблена справа — своєрідний вузлик.

Це виступ одного із героїв книги відомого публіциста Євгена Богата, випущеної цього року видавництвом «Молода гвардія». Інтригуюча назва книги, багаторобоча передмова автора відразу ж зацікавлюють навіть не дуже полюбляючих філософську публіцистику читачів. Це більше послідовне інтерес те, що книга Євгена Богата документальна. Вона знайомить читача не з абстрактними, узагаль-

Кільканадцять років тому вчені-лісоводі Вірменії запропонували лісників Киряку Дрепалу заплити серед мертвих скель та промерзалих боліт зелену сітку. Більшість науковців скептично посміхалися: оживити таку пустелю? А хлопці з надією позирали на тоненькі берізки, майже невидимі на фоні вілчих снігів, чимов би від того, викинуть чи не вживуть тендітні деревця, залежить їхня доля. І вони вижили! І не лише вижили, а й оживили пустелю, вдалили в серця тяжкохворих людей оповненість у ясний розум, до-

Дмитро Марачев. Година біля мольберта — своєрідний відпочинок робітника-ливарника, але й тут він займається вірним раніше обраній професії. Розглядаючи будову людського тіла, він шукає сміливу ідею, яка дозволяє механізувати важку ручну працю ливарників — ідею «механічного плеча». Художник, який неперотворно робить малюнки класиків античної літератури, який покликаний як один із найкращих сучасних портретистів кращим своїм художнім твором вважає... розроблений проект автоматичного ливарного цеху-автомата.

Звільнена, пристрасна розповідь знайомить нас з ще одним сучасником — московським скульптором Дмитром Цапаниним. В свій час його, як попередка нової революційної культури, разом із виставкою робіт посилали за кордон, у Європу, сам Луначарський. Газети Лондона і Відня, Парижа і Рима на перших сторінках виставили портрет «мужика із дикою Росією», який перекреслює володів простором і ініціями.

Багато чудових зустрічей зібрано на сторінках книги. Незабутні зустрічі з Ліною Пилевою, який Олександр Блок присвятив надзвичайні вірші. Петербурзька гімназистка прожита велике і складне життя, і з честю займає своє місце серед таких жінок як Анна Керу, як декабристка, як Лаура із Айншова. Наводяться цікаві подоби з життя Софраті, Паскаля і в довершення — фантастична повість «Четвертий лист пергаменту».

Та все ж не хотілося б, щоб знайомство з книгою на цьому закінчилося. В передмові «Підступні діалоги» Євген Богат наводить розмову двох учнів у пустому вечірньому трамваї. Ного книга неможливо продовження цієї розмови. Хотілося б, щоб юнаки та дівчатка, позайомившись з книгою «Знавання», продовжили діалогіку про сучасників, поділялися своїми роздумами про людину, світ, час.

Вадим ГРЕБЕНЮК,
член обласного літературного об'єднання.

ДУМКИ, ВІДГУКИ, РЕЦЕНЗИ

МЕД ІЗ РОСЯНИХ ЛУК

ненними образами, а з конкретними, живими людьми, нашими сучасниками. При цьому майстерно використовується історичний матеріал.

Ми вже звикли до того, що наш сучасник — ділова людина, що все більше пніється справи, а не балаканина. Ми вже на гіршому досвіді навчилися відірвати зброблене від благих задумів. І от раптом у парисі «Старий Завтра — Півзавтра» Кирило Сергійович Дрепало лукаво запитує:

— А чи варто запалювати сірку, коли добре відомо, що вона згасне, не встигнувши спалахнути?

Лише кільканадцять днів на рік квітне парк, вирощений Кирилом Сергійовичем посеред бодота високогірної тундри на висоті понад дві тисячі метрів. Тут же, поруч парку, вибудовано санаторій для лікування тяжко хворих цілющими водами джерела Джермук.

помогли і допомагають багатством переборювати тяжкий недуг.

То хіба не варто задля цього хоч на коротку мить знову і знову запалювати сірку?

Хтось із древніх обмовився, що диваки, мудреці та герої прикрашають світ. Зараз особливо чітко вирізьблюються риси, набулі людським генієм протягом століть. Ми захоплюємось Леонардо да Вінчі, Кулібіним, Михайлом Ломоносовим, вважаємо їх нашими сучасниками. Бо коли б не було їх, людина не знало б Курчатов, Корольова, Ландау та десятки тепер історичних імен. Горжество людського розуму — десятки тепер історичних імен.

Дмитро Васильович Марачев — робітник-ливарник. Живе і працює в місті Подольську на машинобудівному заводі. У десятих тепер історичних імен. Горжество людського розуму — десятки тепер історичних імен.

1) «Здвигування», С. М. Богат, «Молода гвардія», 1969 р.

